

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē yuddhakāṇḍē

॥ aṣṭapañcāśaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ aṣṭapañcāśaḥ sargaḥ ॥

nīlakarṭṛkaḥ prahastasya vadhaḥ

tataḥ prahastaṃ niryāntaṃ
dṛṣṭvā raṇakṛtōdyamam |
uvāca sasmitaṃ rāmō
vibhīṣaṇamarindamaḥ ॥ 6.58.1 ॥

ka ēṣa sumahākāyō
balēna mahatā vṛtaḥ |
āgacchati mahāvēgaḥ
kiṃrūpabalapauruṣaḥ ॥ 6.58.2 ॥

ācakṣva mē mahābāhō
vīryavantaṃ niśācaram |
rāghavasya vacaḥ śrutvā
pratyuvāca vibhīṣaṇaḥ ॥ 6.58.3 ॥

ēṣa sēnāpatistasya
prahastō nāma rākṣasaḥ |
laṅkāyāṃ rākṣasēndrasya
tribhāgabalasaṃvṛtaḥ |

vīryavānastravicchūraḥ
suprakhyātaparākramaḥ || 6.58.4 ||

tataḥ prahastaṃ niryāntaṃ
bhīmaṃ bhīmaparākramam |
garjantaṃ sumahākāyaṃ
rākṣasairabhisaṃvṛtam || 6.58.5 ||

dadarśa mahatī sēnā
vānarāṇāṃ balīyasām |
abhisañjātaghōṣāṇāṃ
prahastamabhigarjatām || 6.58.6 ||

khadgaśaktyrṣṭisūlāśca
bāṇāni musalāni ca |
gadāśca parighāḥ prāsā
vividhāśca paraśvadhāḥ || 6.58.7 ||

dhanūṃṣi ca vicitrāṇi
rākṣasānāṃ jayaīṣiṇām |
pragrhitānyarājanta
vānarānabhidhāvatām || 6.58.8 ||

jagrhuḥ pādapāṃścāpi
puṣpitāṃstu girīṃstathā |
śilāśca vipulā dīrghā
yōddhukāmāḥ plavaṅgamāḥ || 6.58.9 ||

tēṣāmanyōnyamāsādya
saṅgrāmaḥ sumahānabhūt |

bahūnāmaśmavrṣṭiṃ ca
śaravarṣaṃ ca varṣatām || 6.58.10 ||

bahavō rākṣasā yuddhē
bahūn vānarapuṅgavān |
vānarā rākṣasāṃścāpi
nijaghnurbahavō bahūn || 6.58.11 ||

śūlaiḥ pramathitāḥ kēcit
kēcit tu paramāyudhaiḥ |
parighairāhatāḥ kēcit
kēcicchinnāḥ paraśvadhāiḥ || 6.58.12 ||

nirucchvāsāḥ punaḥ kēcit
patitā jagatītalē |
vibhinnahrdayāḥ kēci -
diśusandhānasādhitāḥ || 6.58.13 ||

kēcid dvidhā kṛtāḥ khadgaiḥ
sphurantaḥ patitā bhuvī |
vānarā rākṣasaiḥ sūraiḥ
pārśvataśca vidāritāḥ || 6.58.14 ||

vānaraiścāpi saṅkruddhai
rākṣasaughāḥ samantataḥ |
pādapairgiriśṛṅgaiśca
sampiṣṭā vasudhātalē || 6.58.15 ||

vajrasparśatalairhastai -
rmuṣṭibhiśca hatā bhṛśam |

vamañśōṇitamāsyēbhyō
viśīrṇadaśanēkṣaṇāḥ || 6.58.16 ||

ārtasvanaṃ ca svanatām
siṃhanādaṃ ca nardatām |
babhūva tumulaḥ śabdō
harīṇām rakṣasāmapī || 6.58.17 ||

vānarā rākṣasāḥ kruddhā
vīramārgamanuvratāḥ |
vivṛttavadanāḥ krūrā -
ścakruḥ karmāṇyabhītavat || 6.58.18 ||

narāntakaḥ kumbhahanu -
rmahānādaḥ samunnataḥ |
ētē prahastasacivāḥ
sarvē jaghnurvanaukasaḥ || 6.58.19 ||

tēśāṃ nipatatām śīghraṃ
nighnatām cāpi vānarān |
dvividō giriśṛṅgēṇa
jaghānaikaṃ narāntakam || 6.58.20 ||

durmukhaḥ punarutthāya
kapiḥ savipuladrumam |
rākṣasaṃ kṣīprahastaṃ tu
samunnatamapōthayat || 6.58.21 ||

jāmbavāṃstu susaṅkruddhaḥ
praḡṛhya mahatīm śīlām |

pātayāmāsa tējasvī

mahānādasya vakṣasi || 6.58.22 ||

atha kumbhahanustatra

tārēṇāsādya vīryavān |

vṛkṣēṇa mahatā sadyaḥ

prāṇān santyājyad raṇē || 6.58.23 ||

amṛṣyamāṇastatkarma

prahastō rathamāsthitaḥ |

cakāra kadanam ghōram

dhanuṣpāṇirvanaukasām || 6.58.24 ||

āvarta iva sañjajñē

sēnayōrubhayōstadā |

kṣubhitasyāpramēyasya

sāgarasyēva niḥsvanaḥ || 6.58.25 ||

mahatā hi śaraughēṇa

rākṣasō raṇadurmadaḥ |

ardayāmāsa saṅkruddhō

vānarān paramāhavē || 6.58.26 ||

vānarāṇam śarīraistu

rākṣasānām ca mēdinī |

babhūvāticitā ghōraiḥ

parvatairiva saṃvṛtā || 6.58.27 ||

sā mahī rudhiraughēṇa

pracchannā samprakāśatē |

sañchannā mādhavē māsi
palāśairiva puṣpitaiḥ || 6.58.28 ||

hatavīraughavaprāṃ tu
bhagnāyudhamahādramām |
śōṇitaughamahātōyāṃ
yamasāgaragāminīm || 6.58.29 ||

yakṛtplīhamahāpañkāṃ
vinikīrṇāntraśaivalām |
bhinnakāyaśirōmīnā -
magāvayavaśādvalām || 6.58.30 ||

gr̥dhrahaṃsavarākīrṇāṃ
kañkasārasasēvitām |
mēdaḥphēnasamākīrṇā -
mārtastanitanīḥsvanām || 6.58.31 ||

tāṃ kāpuruṣadustārāṃ
yuddhabhūmimayīṃ nadīm |
nadīmiva ghanāpāyē
haṃsasārasasēvitām || 6.58.32 ||

rākṣasāḥ kapimukhyāstē
tērustāṃ dustarāṃ nadīm |
yathā padmarajōdhvastāṃ
nalinīm gajayūthapāḥ || 6.58.33 ||

tataḥ sṛjantaṃ bāṇaughān
prahastaṃ syandanē sthitam |

dadarśa tarasā nīlō

vidhamantaṃ plavaṅgamān || 6.58.34 ||

uddhūta iva vāyuh khē

mahadabhrabalaṃ balāt |

samīkṣyābhidrutaṃ yuddhē

prahastō vāhinīpatiḥ || 6.58.35 ||

rathēnādityavarṇēna

nīlamēvābhidudruvē |

sa dhanurdhanvināṃ śrēṣṭhō

vikṛṣya paramāhavē || 6.58.36 ||

nīlāya vyaśjad bāṇān

prahastō vāhinīpatiḥ |

tē prāpya viśikhā nīlaṃ

vinirbhidya samāhitāḥ || 6.58.37 ||

mahīṃ jagmurmahāvēgā

rōṣitā iva pannagāḥ |

nīlaḥ śarairabhihatō

nīśitairjvalanōpamaiḥ || 6.58.38 ||

sa taṃ paramadurdharṣa -

māpatantaṃ mahākapiḥ |

prahastaṃ tāḍayāmāsa

vṛkṣamutpātya vīryavān || 6.58.39 ||

sa tēnābhihataḥ kruddhō

nardan rākṣasapuṅgavaḥ |

vavarṣa śaravarṣāṇi
plavaṅgānāṃ camūpatau || 6.58.40 ||

tasya bāṇagaṇānēva
rākṣasasya durātmanaḥ |
apārayan vārayituṃ
pratyagrḥṇānnimīlitaḥ |
yathaiva gōvṛṣō varṣaṃ
śāradaṃ śīghramāgatam || 6.58.41 ||

ēvamēva prahastasya
śaravarṣān durāsadān |
nimīlitākṣaḥ sahasā
nīlaḥ sēhē durāsadān || 6.58.42 ||

rōṣitaḥ śaravarṣēṇa
sālēna mahatā mahān |
prajaghāna hayān nīlaḥ
prahastasya mahābalaḥ || 6.58.43 ||

tatō rōṣaparītātmā
dhanustasya durātmanaḥ |
babhañja tarasā nīlō
nanāda ca punaḥ punaḥ || 6.58.44 ||

vidhanuḥ sa kṛtastēna
prahastō vāhinīpatiḥ |
pragrḥya musalaṃ ghōraṃ
syandanādavapupluvē || 6.58.45 ||

tāvubhau vāhinīmukhyau
jātavairau tarasvinau |
sthitau kṣatajasiktāṅgau
prabhinnāviva kuñjarau || 6.58.46 ||

ullikhantau sutīkṣṇābhi -
rdaṃṣṭrābhiritarētaram |
siṃhaśārdūlasadṛśau
siṃhaśārdūlacēṣṭitau || 6.58.47 ||

vikrāntavijayau vīrau
samarēṣvanivartinau |
kāṅkṣamāṇau yaśaḥ prāptuṃ
vṛtravāsavayōriva || 6.58.48 ||

ājaghāna tadā nīlaṃ
lalāṭē musalēna saḥ |
prahastaḥ paramāyatta -
stataḥ susrāva śōṇitam || 6.58.49 ||

tataḥ śōṇitadigdhāṅgaḥ
praḡṛhya ca mahātarum |
prahastasyōrasi kruddhō
visasarja mahākapiḥ || 6.58.50 ||

tamacintyaprahāraṃ sa
praḡṛhya musalaṃ mahat |
abhidudrāva balinaṃ
balānnīlaṃ plavaṅgamam || 6.58.51 ||

tamugravēgaṃ saṃrabdha -
 māpatantaṃ mahākapiḥ |
 tataḥ samprēkṣya jagrāha
 mahāvēgō mahāśilām || 6.58.52 ||

tasya yuddhābhikāmasya
 mṛdhē musalayōdhinaḥ |
 prahastasya śilām nīlō
 mūrdhni tūrṇamapātayat || 6.58.53 ||

nīlēna kapimukhyēna
 vimuktā mahatī śilā |
 bibhēda bahudhā ghōrā
 prahastasya śirastadā || 6.58.54 ||

sa gatāsurgataśrīkō
 gatasattvō gatēndriyaḥ |
 papāta sahasā bhūmau
 chinnamūla iva drumah || 6.58.55 ||

vibhinnaśirasastasya
 bahu sustrāva śōṇitam |
 śarīrādapi susrāva
 girēḥ prasravaṇaṃ yathā || 6.58.56 ||

hatē prahastē nīlēna
 tadakampyaṃ mahābalam |
 rākṣasānāmahrṣṭānām
 laṅkāmahijagāma ha || 6.58.57 ||

na śēkuḥ samavasthātuḥ
nihatē vāhinīpatau |
sētubandhaṃ samāsādya
viśīrṇaṃ salilaṃ yathā || 6.58.58 ||

hatē tasmimścāmūmukhyē
rākṣasāstē nirudyamāḥ |
rakṣaḥpatigṛhaṃ gatvā
dhyānamūkatvamāgatāḥ || 6.58.59 ||

prāptāḥ śōkārṇavaṃ tīvraṃ
visaṃjñā iva tē'bhavan || 6.58.60 ||

tatastu nīlō vijayī mahābalaḥ
praśasyamānaḥ sukṛtēna karmaṇā |
samētya rāmēṇa salakṣmaṇēna ca
prahr̥ṣṭarūpastu babhūva yūthapaḥ || 6.58.61 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvye
yuddhakāṇḍē aṣṭapañcāśaḥ sargaḥ ||